

Ord der forfører

Der er forskel på VK-regeringens og Socialdemokraternes velfærdsudspil. Men det er ikke sikkert at Socialdemokraterne kan li' forskellen. En systematisk analyse af ordvalget i de to udspil afslører nemlig, at regeringen fører på point, når det gælder omsorg, mens Socialdemokraterne scorer højest på den økonomiske diskurs.

Det kan være svært at se forskel på Socialdemokrater og VK-regering. Begge har for nyligt barslet med et velfærdsudspil, der ihærdigt forsøger at tildele os alle rettigheder i mere eller mindre garanterede standardstørrelser. Og begge har derefter med lige stor ihærdighed forsøgt at bedyre deres forskellighed som en afgørende politisk kant i den igangværende valgkamp. Men den samlede danske verdenspresse var dog ikke sådan at nære og dømte derfor - forudsigeligt nok - "same-same" over hele velfærdslinjen.

Men inden det bliver til et kanoniseret demokratisk faktum, er der grund til at stille det enkle, men kætteriske spørgsmål: Passer det - er der virkeligt ingen forskel på Socialdemokrater og VK-regering, når man tager dem på ordet?

Det korte svar er nej - det passer ikke. Der er også forskel på socialdemokraterne og VK-regeringen, når de snakker velfærd.

Ord giver mening

Forskellen kan bl.a. ses, hvis man ser på, hvordan de hver for sig vælger at bruge bestemte ord til at kommunikere deres velfærdsudspil. Ord som *frihed*, *konkurrence*, *omsorg*, *effektivisering*, *fællesskab*, *rettighed*, *nærvær*, *ansvar*, *skat*, *pleje*, *pligt* og mange flere bruges med omtanke. De - ordene altså - giver derfor mening, og bunkes orderne til ordgrupper, dannes der meningsmønstre, som toner velfærdsudspillene, så de - velfærdsudspillene, altså - i virkeligheden bliver forskellige.

En simpel, men systematisk analyse af hvor ofte disse meningsgivende ord og ordgrupper anvendes, kan derfor bruges til at finde ligheder og forskelle de to velfærdsudspil imellem.

Enighed om reform og ret

Hvis vi tager lighederne først, er det næsten påfaldende så enige VK-regeringen og Socialdemokraterne er om behovet for en reform - eller rettere om behovet for afbureaukratisering og dynamisk nytænkning af den offentlige sektor for at sikre velfærd og service af høj kvalitet. I hvertfald optræder ord som *kvalitet*, *reform*, *dynamisk*, *nytænkning*, *afbureaukratisering*, *service* og *velfærd* i gennemsnit ca. 2½ gang pr. side i både Socialdemokraternes og VK-regeringens ordrige velfærdsudspil.

Socialdemokraterne og VK-regeringen er også enige om at velfærd handler om at garantere os alle rettigheder - om

end det siges på forskellig vis. Rettighedsord som *garanti*, *standard*, *frit valg*, *rettighed*, *ansvar*, *pligt* og *klage* optræder samlet set stort set lige hyppigt i regeringens oplæg til velfærdsreform som i Socialdemokraternes velfærdsoplæg om de næste skridt.

Frihed is just another word ...

Men skal ret være ret, er der dog i øjnefaldende – om end ikke overraskende – forskelle. Ordet *frihed* findes således kun tre gange i alt på de 77 sider, det socialdemokratiske oplæg inklusiv Hækkerupbilag fylder, mens *frihed* ikke overraskende bruges hele 53 gange på de 223 sider, regeringen bruger til sit udspil.

Garanti er på tilsvarende vis heller ikke et yndlingsord hos VK-regeringen og optræder derfor kun en enkelt gang i regeringens udspil. Socialdemokraterne er til gengæld lidt mere rundhåndet med garantierne og bruger ordet *garanti* (inkl. *behandlingsgaranti*) i alt 10 gange i deres velfærdsoplæg. På samme måde med *standarder*, som Socialdemokraterne bruger dobbelt så hyppigt som VK-regeringen – eventuelle uenigheder herom i øvrigt uforsagt.

Til gengæld anvender den borgerlige VK-regering og de midtørgende socialdemokrater vendingen *frit valg* lige hyppigt – sådan ca. på hver syvende side. Men det siger jo selvfølgelig ikke noget om, hvorvidt de er uenige.

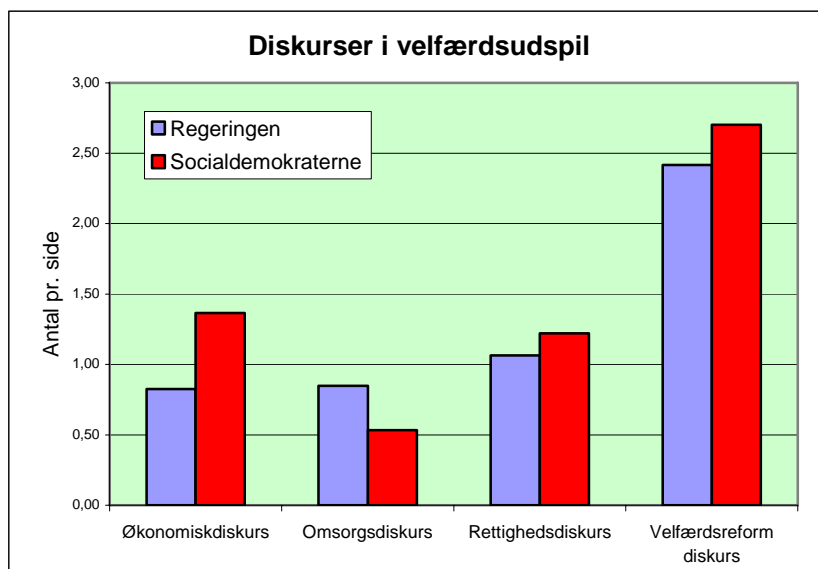
Socialdemokratisk økonomi med borgerlig omsorg

Den mest overraskende forskel ses dog på partiernes kernekompetencer. Siden Ankerkonges dage har Socialdemokraterne bedyret deres økonomiske dyd og krævet økonomisk ansvarlig effektivisering og styring af den offentlige sektor. Borgerlige regeringen har med selv samme stædighed benægtet at en sådan socialdemokratisk dyd findes.

Men med velfærdsudspillene kan der en gang for alle sættes en stopper for dette ordkløveri. De økonomiske hurraord som *effektivisering*, *konkurrence*, *privatisering*, *effektiv*, *styring*, *økonomi* og *skat* (aha!) findes langt hyppigere i det socialdemokratiske velfærdsudspil end i VK-regeringens ditto.

Omvendt er det et ligeså nagelfast faktum, at Socialdemokraterne er bedst til det der med omsorg og nærvær. Men måske har de glemte det. Sørgeligt er det i hvertfald, at man blot må konstatere (som det hedder på moderne Venstredansk) at ordet *nærvær* slet ikke findes i det socialdemokratiske udspil og andre gode socialdemokratiske omsorgsord som *tryghed*, *pleje*, *omsorg*, *(varme)hænder*, *nærhed* og *trivsel* er langt hyppigere anvendt i VK-regeringens velfærdsudspil end i det socialdemokratiske ditto. Måske har VK-regeringen noget de her skal bevise med den samme ihærdighed som Socialdemokraterne løber fra den økonomiske uansvarlighed.

Diagram 1: Socialdemokraternes og VK-regeringens brug af diskursmarkører

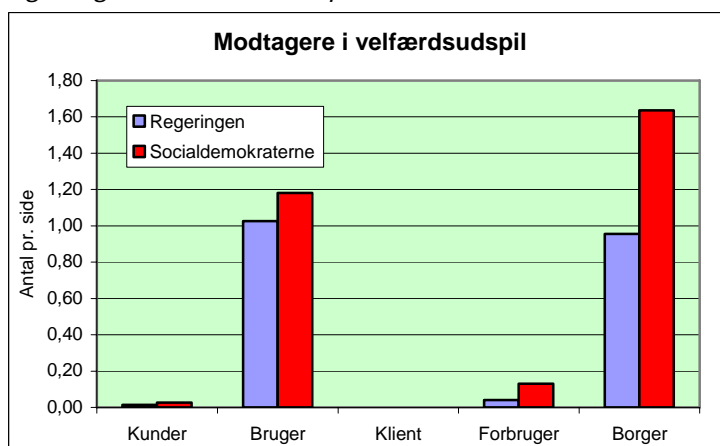

Kilde: Regeringen: *Bedre velfærd og større arbejdsglæde* (August 2007). Socialdemokraterne: *Velfærd – de næste skridt* (August 2007). Egen tilvirkning.

Ingen kunder i butikken

Både Socialdemokrater og VK-regeringen er enige om at det merkantile sprogbrug ikke gør sig i et velfærdsudspil. *Kunden* er derfor dømt ude, ligesom 90'er-darlingen *forbrugeren* stort set ikke optræder. På samme vis er *klienten* stendød og den formynderiske nedgørelse af modtagere af offentlig service dermed sat i den retoriske skammekrog. I stedet for kunder i butikken får vi, hvis det står til VK-regeringen og Socialdemokraterne, de lidt mere moderne og demokratiske *borgere og brugere*.

Diagram 2: Modtagere i Socialdemokraternes og VK-regeringens velfærdsudspil

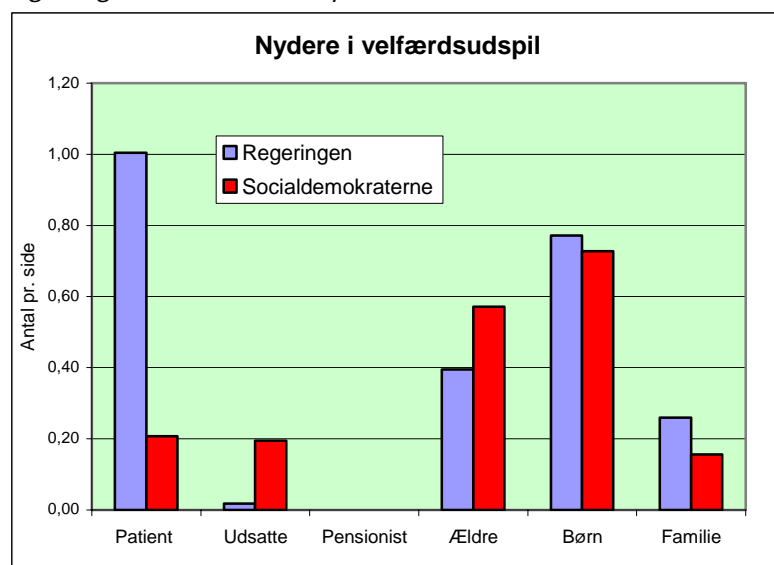
Kilde: Regeringen: *Bedre velfærd og større arbejdsglæde* (August 2007). Socialdemokraterne: *Velfærd – de næste skridt* (August 2007). Egen tilvirkning.

Der er også bemærkelsesværdig enighed om at pensionister intet har at gøre i et moderne og dynamisk velfærdsudspil. Ordet *pensionist* optræder ganske enkelt ikke – hvilket må-

ske kunne få Dansk Folkeparti til at kræve x-antal milliarder på de næste 100 års finanslove. Men her er der ikke noget at komme efter. Både VK-regeringen og Socialdemokraterne tænker nemlig i stedet på de *ældre*, der stort set er nævnt på hver anden side.

Ældre, børn og familierne er nemlig blevet velfærdspannens yndlinge – kun overgået af *patienter*, der i gennemsnit optræder på hver eneste side i VK-regeringens forslag til velfærdsreform. Socialdemokraterne er lidt mere tilbageholdende, men giver til gengæld de udsatte en hjælpende hånd lidt oftere end VK-regeringen – retorisk set i hvert fald.

Diagram 3: Nyderne i Socialdemokraternes og VK-regeringens velfærdsudspil

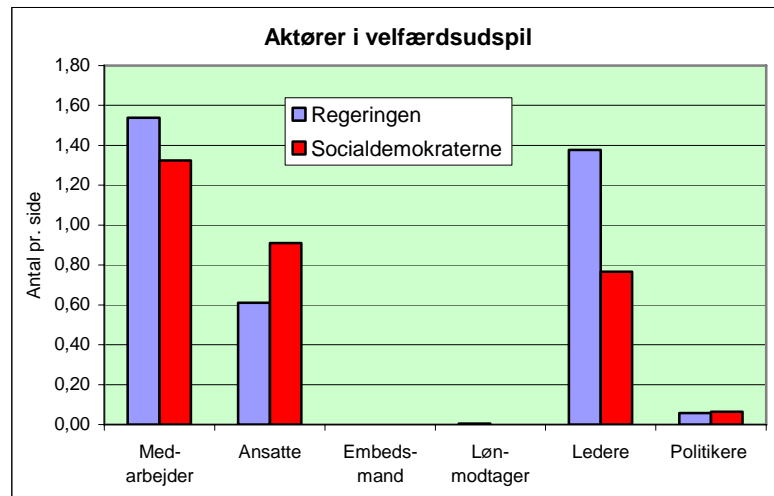
Kilde: Regeringen: *Bedre velfærd og større arbejdsglæde* (August 2007). Socialdemokraterne: *Velfærd – de næste skridt* (August 2007). Egen tilvirkning.

Den moderne medansat

På de indre linjer er der også forskel. Socialdemokraterne kan sprogligt set bedre lide de ansatte end VK-regeringen. På den anden side har regeringen lidt større retorisk tiltro til medarbejderne. Til gengæld er både socialdemokrater og VK-regering enige om at *embedsmænd* og *lønmodtagere* lades ude af betragtning, når det kommer til velfærdsstykket.

Den store forskel handler om, hvem der skal stå i spidsen for velfærdsreformerne – ikke sådan politisk set, for her er der rørende enighed om at politikerne i al beskedenhed skal spille en lidt tilbagetrukket rolle. Næ den retoriske uenighed handler om hvor synlig ledelse i det offentlige skal være. Står det til Socialdemokraterne er det sådan set OK med lidt synlig offentlig ledelse. VK-regeringen derimod sætter alle sejl til og omtaler lederne dobbelt så ofte som Socialdemokraterne og i snit 1½ gang på hver side i regeringens velfærdsudspil. Unægteligt lidt af en udfordring for god ledelse i den offentlige sektor.

Diagram 4: Aktører i Socialdemokraternes og VK-regeringens velfærdsudspil

Kilde: Regeringen: *Bedre velfærd og større arbejdsglæde* (August 2007). Socialdemokraterne: *Velfærd – de næste skridt* (August 2007). Egen tilvirkning.

Tankevækkende

Og hvad kan vi se bruge al det ordgejl til. Godt spørgsmål, for der er jo ikke tale om høj-hellig videnskab eller udiskuterbare sandheder om partiernes velfærdsudspil. Der er i stedet – om jeg så må sige – tale om en "quick-and-dirty" diskursanalyse, der alene kan bruges til tankevækkende ordleg.

Tankevækkende er det i hvert fald at iagttage den sproglige toning, som Thorning & Co. bruger, når de forsøger at sætte sig på den politiske dagsorden i en tid, hvor de sidste 20-30 års økonomiske moderniseringsdiskurs i den offentlige sektor er ved at blive afløst af en omsorgs- og kvalitetsdiskurs. Socialdemokraterne har fattet det, men ... det virker alligevel ikke helt overbevisende, når man tager dem på ordet.

Lige så tankevækkende er det at se hvor flittigt VK-regeringens Løkkeridder har fået patientgjort den danske velfærdsdebat. Ingen tvivl om at han agter at høste frugterne af Kommunalreformens omstrukturering af det danske sundhedsvæsen. Og ingen tvivl om, at der er stemmer i sundhed, men ... måske virker det en smule overgearret at strø om sig med patientvenlige løfter på hver en side.

Det ligner i hvert fald en tanke at den borgerlige VK-regering næsten falder over egne ben i anstrengelserne på at fremstå velfærdsvenlige, mens Socialdemokraterne på den anden side har mere end svært ved at give slip på 90'ernes succesrige og økonomiske vinderdiskurs.

Tænk bare, hvis det havde været omvendt.